

EEN BETERE TOEGANG TOT JUSTITIE

Federale overheidsdienst
Justitie

.be

Of u dat nu wilt of niet, de kans bestaat dat u vroeg of laat in contact komt met de complexe wereld van justitie.

- › U bent van plan te scheiden.
- › U moet voor de rechtbank verschijnen.

Wat ook de vraag of het probleem is, wellicht heeft u dan nood aan praktische inlichtingen, juridisch advies en/of de bijstand van een advocaat.

Deze brochure schetst een overzicht van de mogelijkheden die er zijn waardoor justitie ook voor u toegankelijk wordt:

- › de eerstelijnswerking in de justitiehuisen: een eerste inlichting;
- › juridische eerstelijnsbijstand: een eerste juridisch advies;
- › juridische tweedelijnsbijstand: de bijstand van een advocaat;
- › rechtsbijstand: (geheel of gedeeltelijk) wegvallen van de procedurekosten;
- › de rechtsbijstandsverzekering.

Inhoud

De eerstelijnswerking:

een eerste inlichting 4

Juridische eerstelijnsbijstand:

een eerste juridisch advies..... 8

Juridische tweedelijnsbijstand:

de bijstand van een advocaat 10

Rechtsbijstand: de procedurekosten vallen

(gedeeltelijk) weg 17

De rechtsbijstandsverzekering 18

Nuttige adressen 19

Achteraan de brochure vindt u een lijst van de diensten die u kunnen helpen.

De eerstelijnswerking: een eerste inlichting

De eerstelijnswerking bestaat erin u te onthalen en te informeren wanneer u vragen of moeilijkheden hebt in verband met de materies waarvoor de justitiehuizen bevoegd zijn (zie hieronder).

De justitieassistent die u ontvangt:

- helpt u de verschillende elementen van uw vraag te verduidelijken,
- informeert u over uw mogelijkheden,
- verwijst u indien nodig door naar gespecialiseerde diensten.

Wat kunt u vragen?

U kunt bij de eerstelijnswerking terecht:

› met vragen op burgerlijk vlak

- scheiding, echtscheiding
- ouderlijk gezag
- verblijfsregeling
- onderhoudsgeld
- recht op persoonlijk contact
- adoptie

› met vragen op strafrechtelijk vlak

- bemiddeling in strafzaken
- alternatief voor de voorlopige hechtenis
- probatie
- werkstraf - dienstverlening
- voorwaardelijke invrijheidstelling
- vrijheid op proef (sociaal verweer)
- elektronisch toezicht
- penitentiair verlof
- beperkte detentie
- onderbreking van de strafuitvoering
- voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of overlevering
- voorlopige invrijheidstelling om medische redenen
- terbeschikkingstelling (van de regering / strafuitvoeringsrechtbank)
- vervanging van de door de rechter uitgesproken vrijheidsstraf door een werkstraf
- uitwissing - eetherstel
- genade
- misdrijven (overtredingen / wanbedrijven / misdaden)
- boetes

› voor informatie aan slachtoffers van misdrijven

- rechten van het slachtoffer
- burgerlijke partijstelling
- verklaring van benadeelde persoon
- slachtofferverklaring (strafuitvoering)

Wat mag u niet verwachten?

De justitieassistent geeft geen juridisch advies. Hij informeert u enkel over de al dan niet juridische mogelijkheden die u heeft.

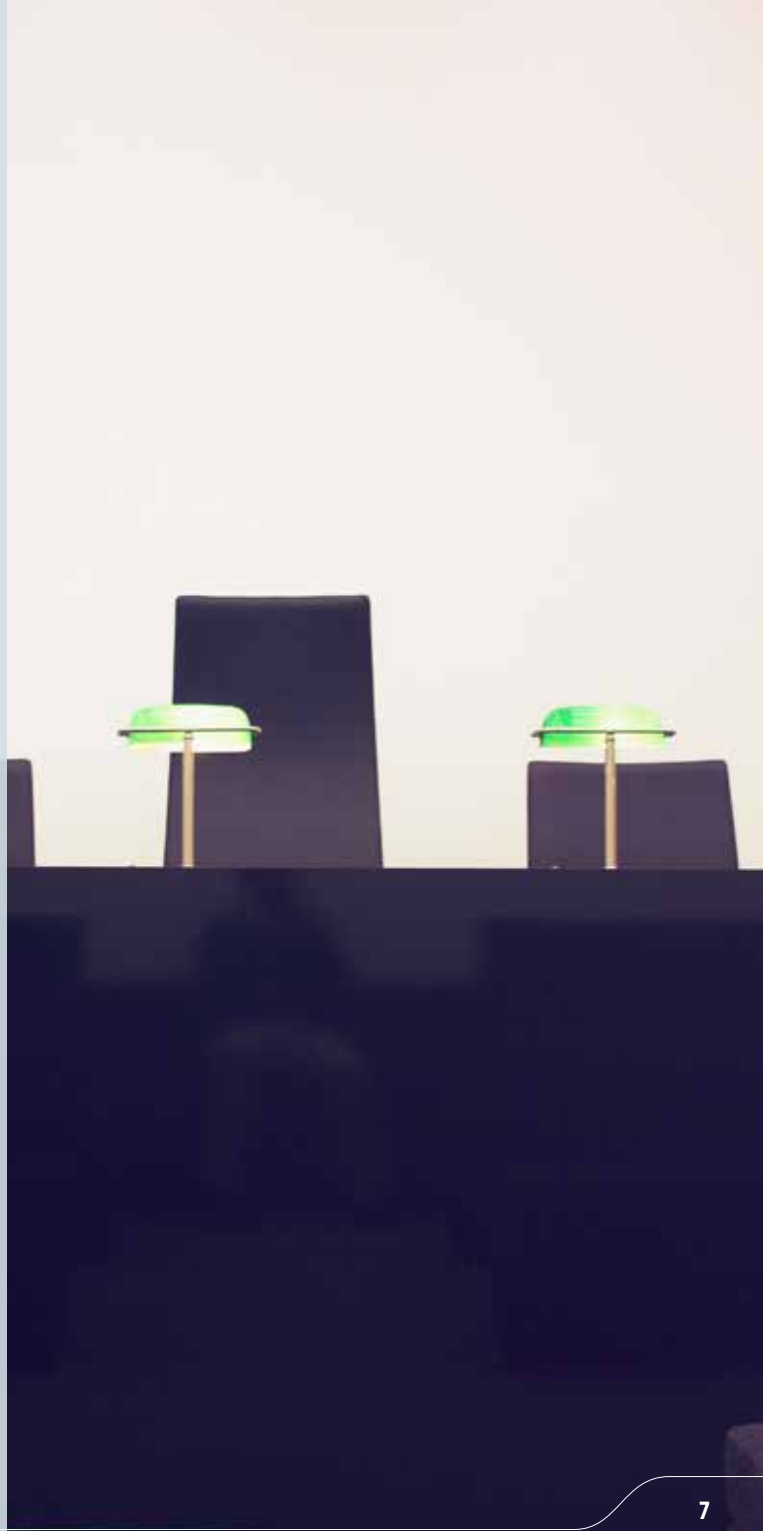
De justitieassistent zet geen stappen in uw plaats (telefonische gesprekken, opstellen van een brief enz.).

Hoe doet u een beroep op de eerstelijns- werking?

De eerstelijnswerking wordt in alle justitiehuisen georganiseerd. U vindt de contactgegevens achteraan deze brochure.

Neem vooraf contact op met het justitiehuis van uw keuze om te weten wanneer er permanentie is.

De eerstelijnswerking is gratis en anoniem.

Juridische eerstelijnsbijstand: een eerste juridisch advies

Juridische eerstelijnsbijstand bestaat uit een korte consultatie waarin u praktische inlichtingen, juridische informatie of een eerste juridisch advies krijgt. Indien nodig kunt u ook worden doorverwezen naar een gespecialiseerde dienst.

Juridische eerstelijnsbijstand wordt verzekerd door juridische specialisten, meestal advocaten.

Wat kunt u vragen?

U kunt terecht bij de juridische eerstelijnsbijstand voor een antwoord op een eenvoudige juridische vraag.

- Moet ik antwoorden op deze deurwaardersbrief, op deze brief van mijn eigenaar?
- Welke dienst kan mij verder helpen?
- Moet ik aanwezig zijn op de zitting?
- Is het de moeite waard een advocaat te raadplegen?
- Zit ik op het juiste spoor?
- In welke richting moet ik verder?
- Kan ik nog iets ondernemen?

Wat mag u niet verwachten?

Met juridische eerstelijnsbijstand kunt u uw zaak niet onmiddellijk regelen. U krijgt wel een eerste oriëntatie die u verder kan helpen.

Juridische eerstelijnsbijstand biedt dus niet:

- het onderzoek en de behandeling van uw dossier,
- de controle van uw advocaat,
- het opstellen van een brief of akte,
- een advies in een ingewikkelde zaak,
- langdurige gesprekken.

Hoe doet u een beroep op juridische eerstelijnsbijstand?

De organisatie van de juridische eerstelijnsbijstand is in handen van de commissies voor juridische bijstand.

Er vinden zittingen plaats in de gerechtsgebouwen, de vrederegerechten en de justitiehuisen, en bij sommige gemeentelijke administraties, OCMW's of vzw's die een juridische dienst hebben.

Contacteer de commissies voor juridische bijstand om te weten waar en wanneer er permanentie is. U vindt de contactgegevens achteraan deze brochure.

Juridische eerstelijnsbijstand is gratis en voor iedereen toegankelijk, zonder voorwaarden op het gebied van inkomen.

Juridische tweedelijnsbijstand: de bijstand van een advocaat

Dankzij juridische tweedelijnsbijstand kunt u, onder bepaalde voorwaarden, gedeeltelijk of volledig kosteloos bijstand krijgen van een advocaat.

Wat kunt u vragen?

De aangewezen advocaat onderzoekt uw dossier grondig. Indien nodig, begeleidt en vertegenwoordigt hij u voor de hoven en rechtbanken. Hij kan u ook helpen in het kader van een alternatieve wijze van geschillenbeslechting, zoals een bemiddelings¹ of een verzoeningsprocedure.

U kunt ook vragen om uw gebruikelijke advocaat of een advocaat die u kent aan te wijzen. Dat kan alleen als die advocaat deelneemt aan de juridische bijstand (hij kan u daarover zelf inlichten).

Wat mag u niet verwachten?

Juridische tweedelijnsbijstand dekt alleen de kosten van de advocaat. De (gedeeltelijke of volledige) kosteloosheid heeft geen betrekking op de procedurekosten (deurwaarders, deskundigen, kopies enz.). Deze kosten kunnen wel ten laste worden genomen in het kader van de rechtsbijstand (zie pagina 18).

Wie heeft recht op juridische tweedelijnsbijstand?

Juridische tweedelijnsbijstand is gratis of gedeeltelijk gratis voor personen die aan bepaalde voorwaarden voldoen.

¹ Raadpleeg onze brochure 'De bemiddeling' voor meer informatie

Voorwaarden verbonden aan het inkomen

Personen die onvoldoende bestaansmiddelen hebben

Dat hangt af van de inkomsten (zie tabel hieronder) en alle andere bestaansmiddelen:

- inkomsten van onroerende goederen,
- inkomsten van roerende goederen en diverse inkomsten, kapitalen, aanwijzingen waaruit blijkt dat de persoon welstellender is dan hij aangeeft.

Kinderbijslag en de enige eigen woning van de verzoeker vallen daar niet onder.

Categorieën	
Alleenstaanden	<u>Volledige kosteloosheid:</u> maandlijks netto-inkomen lager dan 1226 euro <u>Gedeeltelijke kosteloosheid:</u> maandlijks netto-inkomen tussen 1226 euro en 1517 euro
Alleenstaanden met personen ten laste of samenwonenden	Volledige kosteloosheid: maandlijks nettogezinsinkomen lager dan 1517 euro, na aftrek van 259,18 euro per persoon ten laste Gedeeltelijke kosteloosheid: maandlijks nettogezinsinkomen tussen 1517 euro en 1807 euro, na aftrek van 259,18 euro per persoon ten laste

Opgelet: deze bedragen dateren van 1 september 2020. Vanaf 1 september 2021 tot en met 1 september 2023 worden de bedragen jaarlijks met 100 euro verhoogd. Vanaf 1 september 2014 worden ze dan geïndexeerd.

Personen die met hen worden gelijkgesteld

Bepaalde categorieën van personen worden, behalve bij tegenbewijs, verondersteld onvoldoende bestaansmiddelen te hebben wegens hun bijzondere situatie.

Bij twijfel omtrent de bestaansmiddelen, kan het bureau voor juridische bijstand altijd aanvullende informatie of documenten opvragen.

De categorieën waarvan hiervoor sprake zijn:

- › personen die een leefloon of een bijstandsuitkering ontvangen,
- › personen aan wie de inkomensgarantie voor ouderen is toegekend (IGO),
- › personen met een handicap aan wie een inkomensvervangende tegemoetkoming is toegekend,
- › personen die een kind ten laste hebben waarvoor zij gewaarborgde kinderbijslag ontvangen,
- › huurders van een sociale woning die huur betalen die overeenkomt met de helft van de basishuur (of een minimumhuur),
- › personen in detentie of beklaagden zoals bedoeld in de wet op de onmiddellijke verschijning,
- › geesteszieke personen, voor wie een maatregel is genomen voorzien in de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke,
- › vreemdelingen, voor wat betreft de indiening van het verzoek tot machtiging van verblijf, of van een administratief of rechterlijk beroep tegen een beslissing die genomen werd met toepassing van de wetten betreffende de toegang, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen,
- › asielaanvragers of personen die verklaren of vragen om als vluchteling te worden erkend of die een aanvraag indienen van het statuut van ontheemde,
- › de persoon belast met overmatige schulden op voorlegging van een verklaring van hem waaruit blijkt dat de toekenning van de rechtsbijstand of van de juridische tweedelijnsbijstand aangevraagd wordt met het oog op de inleiding van een procedure van collectieve schuldenregeling.

Minderjarigen

Als u minderjarig bent, dan is de juridische bijstand volledig gratis. Toon uw identiteitskaart of een ander document om uw minderjarigheid aan te tonen.

Contacteer het bureau voor juridische bijstand of uw advocaat, zij weten welke documenten u moet voorleggen.

Wat verstaan we onder 'gedeeltelijk kosteloze' bijstand?

In het geval van gedeeltelijke kosteloze bijstand kan de advocaat een redelijke bijdrage vragen om zijn prestaties te dekken. Het bedrag ervan wordt vastgesteld onder toezicht van het bureau voor juridische bijstand (tussen 25 en 125 euro).

Hoe verkrijgt u juridische tweedelijks-bijstand?

- Bezorg uw verzoek schriftelijk aan het bureau voor juridische bijstand van uw gerechtelijk arrondissement. Of meld u aan ter plaatse.
- Laat uw advocaat uw verzoekschrift bezorgen.

U vindt de contactgegevens van de bureaus voor juridische bijstand achteraan deze brochure.

Voeg bij uw verzoek de documenten die uw situatie of uw inkomen bewijzen:

- het ingevulde, gedateerde en ondertekende formulier,
- een recent attest van gezinssamenstelling (niet ouder dan twee maanden),
- recente documenten (niet ouder dan twee maanden) waaruit het inkomen en de bestaansmiddelen blijken van de aanvrager van de juridische bijstand zelf en, indien van toepassing, van de personen die hij ten laste heeft of die met hem samenwonen, zoals blijkt uit de situatie of de verklaringen van de aanvrager (een recent inkomensbewijs zoals een loonstrookje of een bewijs van werkloosheidsuitkering, bankuittreksels, aanslagbiljet, verkeersbelasting, enz.).

Voor de personen die worden gelijkgesteld (zie voornoemde categorieën):

- het ingevulde, gedateerde en ondertekende formulier,
- recente documenten (niet ouder dan twee maanden) die de situatie aantonen zoals beoogd door de categorie waartoe de persoon behoort (bv. geldige beslissing van het OCMW, jaarlijks attest van de Federale Pensioendienst, attest van het gewestelijk organisme voor de kinderbijslag enz.).

Het bureau voor juridische bijstand kan altijd aanvullende documenten opvragen.

Als het bureau voor juridische bijstand uw verzoek heeft ontvangen (vergezeld van de nodige documenten), heeft het 15 dagen om te beslissen of u al dan niet in aanmerking komt voor volledige of gedeeltelijke kosteloze juridische bijstand. Het bureau kan u en uw advocaat horen. U kunt ook vragen te worden gehoord.

Als uw verzoek wordt aanvaard, zal het bureau voor juridische bijstand een advocaat aanwijzen die vertrouwd is met de materie waarover uw zaak gaat en uw taal spreekt. Als dat laatste niet mogelijk is, kan eventueel een tolk worden aangewezen.

Als uw verzoek wordt verworpen, kunt u beroep aantekenen voor de arbeidsrechtbank:

- via een schriftelijke of mondelinge verklaring (op de griffie),
- binnen de maand na de kennisgeving van de beslissing van het bureau voor juridische bijstand.

Rechtsbijstand: de procedurekosten vallen (gedeeltelijk) weg

Als u niet genoeg inkomsten hebt, zorgt de rechtsbijstand ervoor dat u een deel van de procedurekosten niet moet betalen (ongeacht of de procedure gerechtelijk of buitengerechtelijk is).

Procedurekosten zijn onder meer:

- registratierechten,
- griffie- en expeditiekosten,
- kosten van gerechtsdeurwaarders en deskundigen, erkende bemiddelaars.

Wat zijn de toekenningvoorwaarden?

De voorwaarden om rechtsbijstand te verkrijgen zijn dezelfde als de voorwaarden voor juridische tweedelijnsbijstand (zie pagina 11).

Hoe verkrijgt u rechtsbijstand?

U dient uw aanvraag in via uw advocaat bij het bureau voor rechtsbijstand van de rechtbank waarvoor de zaak aanhangig is.

Voor meer informatie kunt u terecht bij de advocaat die belast is met uw zaak of bij het bureau voor juridische bijstand.

De rechtsbijstandverzekering

Een rechtsbijstandverzekering dekt de kosten van een gerechtelijke of een buitengerechtelijke procedure.

Het gaat vooral om kosten voor:

- een advocaat,
- gerechtsdeurwaarders,
- deskundigen,
- bemiddelaars¹ (wanneer die nodig zijn om een geschil te beslechten).

Deze verzekering is niet verplicht.

De verschillende opties zijn:

- een rechtsbijstandverzekering als aanvulling op een andere verzekering (zoals een familiale verzekering of een andere),
- een op zichzelf staande rechtsbijstandsverzekering die niet afhangt van een hoofdverzekering (autoverzekering, familiale verzekering, brandverzekering ...).

Bij de op zichzelf staande rechtsbijstandsverzekering is het onder bepaalde voorwaarden mogelijk een fiscaal voordeel te genieten². U kunt dan een belastingvermindering van 40 % genieten op de verzekeringspremies (met een geïndexeerd maximumbedrag). De wet is in werking getreden op 1 september 2019.

Raadpleeg uw verzekeraar of Assuralia voor meer informatie. U vindt de contactgegevens achteraan deze brochure.

Nederlandstalige justitiehuizen

Antwerpen

Quinten Matsijslei 55
2018 Antwerpen
T 03 614 52 00
justitiehuis.antwerpen@wvg.vlaanderen.be

Brugge

Predikherenrei 3
8000 Brugge
T 050 44 24 10
justitiehuis.brugge@wvg.vlaanderen.be

Brussel

Regentschapsstraat 63 (2de verd.)
1000 Brussel
T 02 557 76 11
justitiehuis.brussel@wvg.vlaanderen.be

Dendermonde

Leopold II Laan 55
9200 Dendermonde
T 052 25 33 25
justitiehuis.dendermonde@wvg.vlaanderen.be

Gent

Cataloniëstraat 6-9
9000 Gent
T 09 269 62 20
justitiehuis.gent@wvg.vlaanderen.be

Hasselt

Bampsiaan 40
3500 Hasselt
T 011 74 22 74
justitiehuis.hasselt@wvg.vlaanderen.be

Ieper

Ter waarde 50
8900 Ieper
T 057 22 71 70
justitiehuis.ieper@wvg.vlaanderen.be

Kortrijk

Burgemeester Nolfstraat 51
8500 Kortrijk
T 056 26 06 31
justitiehuis.kortrijk@wvg.vlaanderen.be

Leuven

Arnoud Nobelstraat 44
3000 Leuven
T 016 66 64 00
justitiehuis.leuven@wvg.vlaanderen.be

Mechelen

Schoolstraat 9
2800 Mechelen
T 015 28 40 00
justitiehuis.mechelen@wvg.vlaanderen.be

Oudenaarde

Lappersfort 1
9700 Oudenaarde
T 055 31 21 44
justitiehuis.oudenaarde@wvg.vlaanderen.be

Tongeren

Kielenstraat 24
3700 Tongeren
T 012 39 96 11
justitiehuis.tongeren@wvg.vlaanderen.be

Turnhout

Merodecenter 1 – Merodelei
2300 Turnhout
T 014 47 13 40
justitiehuis.turnhout@wvg.vlaanderen.be

Veurne

Ieperssteenweg 87
8630 Veurne
T 058 33 23 50
justitiehuis.veurne@just.fgov.be

¹ Voorbeelden: minnelijke schikking, arbitrage, bemiddeling

² Wet van 22 april 2019 tot het toegankelijker maken van de rechtsbijstandsverzekering, B.S. 8 mei 2019

Frans- en Duitstalige justitiehuizen

Arlon

Avenue de la Gare 59
6700 Arlon
T 063 42 02 80
maisondejustice.arlon@cfwb.be

Bruxelles

Rue de Birmingham 66 b
1080 Bruxelles
T 02 349 83 11
maisondejustice.bruxelles@cfwb.be

Charleroi

Rue Arthur Pater 11
6000 Charleroi
T 071 23 28 11
maisondejustice.charleroi@cfwb.be

Dinant

Rue de la Station 39
5500 Dinant
T 082 21 38 00
maisondejustice.dinant@cfwb.be

Eupen

Aachener Strasse 62
4700 Eupen
T 087 59 46 00
justizhaus@dgov.be

Huy

Chaussée de Liège 76
4500 Huy
T 085 27 82 20
maisondejustice.huy@cfwb.be

Liège

Boulevard de la Sauvenière 32
4000 Liège
T 04 238 14 11
maisondejustice.liege@cfwb.be

Marche-en-Famenne

Allée du Monument 2
6900 Marche-en-Famenne
T 084 31 00 41
maisondejustice.marche-en-famenne@cfwb.be

Mons

Grand-Place 23
7000 Mons
T 065 32 54 11
maisondejustice.mons@cfwb.be

Namur

Boulevard Frère-Orban 5
5000 Namur
T 081 24 09 10
maisondejustice.namur@cfwb.be

Neufchâteau

Rue Saint-Roch 8
6840 Neufchâteau
T 061 27 51 70
maisondejustice.neufchateau@cfwb.be

Nivelles

Rue Altiero Spinelli 2
1401 Baulers
T 067 88 27 60
maisondejustice.nivelles@cfwb.be

Tournai

Rue Frinoise 33 b^{te} B
7500 Tournai
T 069 25 20 00
maisondejustice.tournai@cfwb.be

Verviers

Rue Saint Remacle 28
4800 Verviers
T 087 32 44 50
maisondejustice.verviers@cfwb.be

Nederlandstalige bureaus voor juridische bijstand

Antwerpen (Gerechtsgebouw)

Bolivarplaats 20/15
2000 Antwerpen
T 03 260 72 80
www.balieantwerpen.be

Brugge (Gerechtsgebouw)

Langestraat 120
8000 Brugge
T 050 34 97 20
www.baliebrugge.be

Brussel

Nederlandse Orde van Advocaten
Regentschapsstraat 63
(verdieping -1)
1000 Brussel
T 02 519 84 68
www.baliebrussel.be

Dendermonde

Franz Courtenstraat 1
9200 Dendermonde
T 052 21 71 83
www.baliedendermonde.be

Gent

Opgeëistenlaan 401/P
9000 Gent
T 09 234 56 27
www.baliegent.be

Hasselt

Parklaan 25 bus 9
3500 Hasselt
T 011 37 98 85
www.balielimburg.be

Ieper

Grote Markt 1
8900 Ieper
T 0473 48 71 74
www.balieieper.be

Kortrijk (Gerechtsgebouw I)

Burgemeester Nolfstraat 10 A
lokaal 54 B (1ste verdieping)
8500 Kortrijk
T 056 26 95 20
www.baliekortrijk.be

Leuven

Rijschoolstraat 9
3000 Leuven
T 016 21 45 45
www.balieleuven.be

Mechelen (Gerechtshof)

Kantoor B.J.B. (gelijkvloers)
Keizerstraat 20
2800 Mechelen
T 015 26 11 42
www.baliemechelen.be

Oudenaarde (Gerechtsgebouw)

Burgondiëstraat 5
9700 Oudenaarde
T 055 33 16 49

Tongeren

Repenstraat 12
3700 Tongeren
T 012 74 74 96
www.balielimburg.be

Turnhout

Kasteelplein 1
2300 Turnhout
T 014 42 44 65
www.balieturnhout.be

Veurne (Gerechtsgebouw)

Peter Benoîtlaan 2
8630 Veurne
T 058 29 63 31
www.balieveurne.be

Frans- en Duitstalige bureaus voor juridische bijstand

Arlon (Palais de justice)

Place Schalbert 1
Bâtiment B (3e ét.)
6700 Arlon
T 063 24 00 21
www.barreauduluxembourg.be

Bruxelles

Rue de la Régence 63 (1er ét.)
1000 Bruxelles
T 02 519 85 59
ou 02 508 66 57
www.barreaudebruxelles.be

Dinant (Maison de l'Avocat)

Rue En-Rhée 31-33
5500 Dinant
T 082 22 97 59
www.barreaudedinant.be

Eupen

Zur Burg 8
4780 Sankt Vith
T 080 22 13 63

Huy (Palais de justice)

Quai d'Arona 4
4500 Huy
T 085 24 44 85
www.barreaudehuy.be

Liège

Rue du Palais 66
4000 Liège
T 04 222 10 12
www.barreaudeliege.be

Marche-en-Famenne

Rue Victor Libert 9 (2e ét.)
6900 Marche-en-Famenne
T 084 21 48 28
www.barreaudemarche.be

Mons (Cour de Justice)

Rue des Droits de l'Homme 1
7000 Mons
T 065 37 97 04
www.barreaudemons.be

Namur

Palais de justice
Place du Palais de Justice
5000 Namur
T 081 25 17 25
www.barreaudenamur.be

Nivelles (Palais de Justice II)

Rue des Clarisses 115
1400 Nivelles
T 067 28 39 40
www.barreaudenivelles.be

Tournai (Palais de justice)

Place du Palais de Justice 4b (Rdc)
7500 Tournai
T 069 36 00 38
www.barreaudetournai.be

Verviers (Palais de justice)

Rue du Tribunal 4
4800 Verviers
T 087 32 37 91
www.barreaudeverviers.be

Nederlandstalige commissies voor juridische bijstand

U vindt de adressen van de commissies op
www.advocaat.be

Frans- en Duitstalige commissies voor juridische bijstand

U vindt de adressen van de commissies op
www.avocats.be

Assuralia

Huis der Verzekering, Assuralia
de Meeûssquare 29
1000 Brussel
T 02 547 56 11
www.assuralia.be

Dienst Communicatie en Informatie
Waterloolaan 115
1000 Brussel
T 02 542 65 11
www.justitie.belgium.be